

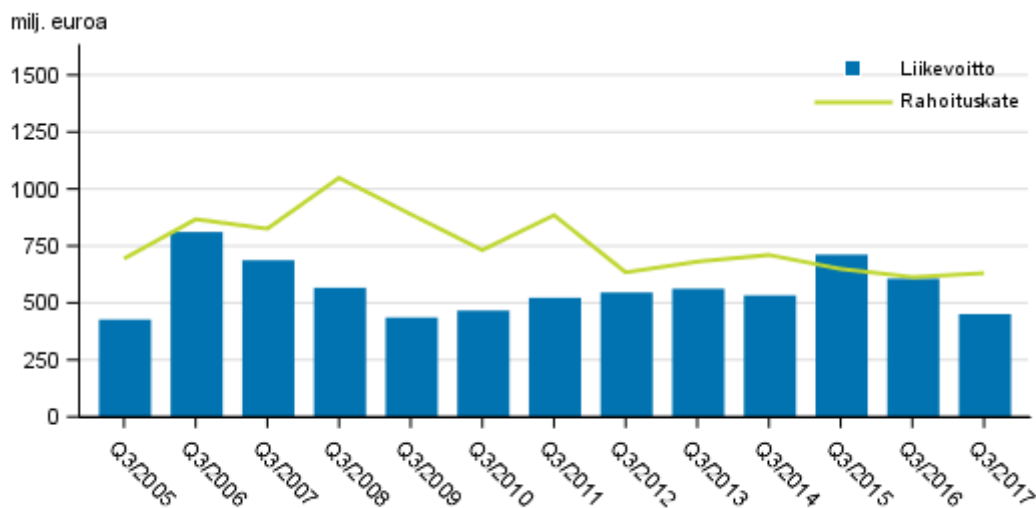
Luottolaitosten tilinpäätökset

2017, 3. vuosineljännes

Suomessa toimivien pankkien rahoituskate kasvoi, mutta liikevoitto pieneni vuoden 2017 kolmannella neljänneksellä

Suomessa pankkitoimintaa harjoittavien luottolaitosten rahoituskate oli vuoden 2017 kolmannella neljänneksellä 630 miljoonaa euroa ja liikevoitto 451 miljoonaa euroa. Edelliseen vuoteen verrattuna rahoituskate kasvoi 17 miljoonalla eurolla ja liikevoitto pieneni 155 miljoonalla eurolla. Tiedot käyvät ilmi Tilastokeskuksen luottolaitosten tilinpäätöstilastosta.

Suomessa toimivien pankkien rahoituskate ja liikevoitto 3. neljännes 2005-2017, milj. euroa

Korkotuotot ja korkokulut

Suomessa pankkitoimintaa harjoittavien luottolaitosten korkotuottoja kertyi kolmannella neljänneksellä 1,3 miljardia euroa, kasvaen 118 miljoonaa euroa viime vuodesta. Korkokulut puolestaan kasvoivat viime vuodesta 101 miljoonalla eurolla 650 miljoonaan euroon. Korkotuottojen ja -kulujen erotuksena laskettava rahoituskate kasvoi 17 miljoonaa euroa, eli noin kolme prosenttia. Prosentteissa mitattuna korkotuottojen kasvu oli 10 prosenttia ja -kulujen 18 prosenttia.

Hallintokulut

Hallinnon kulut ovat Suomessa toimivien pankkien suurin yhteenlaskettu kuluerä. Hallinnon kuluja pankeilla oli kolmannella neljänneksellä 672 miljoonaa euroa, mikä on 13 miljoonaa euroa enemmän kuin viime vuonna. Palkat ja palkkiot olivat hallinnon kuluista 45,8 prosenttia. Viime vuoden kolmanteen neljännekseen nähden yhteenlasketut palkat ja palkkiot pienivät 20 miljoonalla eurolla 307 miljoonaan euroon.

Liikevoitto

Liikevoitto eli voitto jatkuvista toiminnoista ennen veroja oli 451 miljoonaa euroa. Edellisen vuoden 606 miljoonaan euroon nähden liikevoitto pieneni 155 miljoonalla eurolla, eli 26 prosentilla. Erityisesti selvästi vähentyneet voitot kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä rahoitusvaroista ja -veloista selittävät liikevoiton pientymistä. Liikevoiton vaihtelut neljänneksittäin voivat yleisestikin olla isoja.

Tase

Taseiden yhteenlaskettu arvo oli 372 miljardia euroa. Tase oli 33,2 prosenttia pienempi vuodentakaiseen nähden. Oman pääoman osuus taseiden loppusummasta oli 4,6 prosenttia, eli 17 miljardia euroa. Viime vuodesta pankkien oma pääoma pienentyi 10 miljardilla eurolla.

Suomen pankkisektorilla vuoden 2017 ensimmäisellä neljänneksellä tehty yritysjärjestely selittää suurimman osan taseiden, erityisesti oman pääoman poikkeuksellisen suurista muutoksista.

Sisällys

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Suomessa toimivien pankkien tuloslaskelma 1.1.- 30.9.2017, 1 000 euroa.....	4
Liitetaulukko 2. Suomessa toimivien pankkien tase 1.1.- 30.9.2017, 1 000 euroa.....	6

Kuviot

Liitekuviot

Liitekuvio 1. Suomessa toimivien pankkien korkotuotot ja palkkiotuotot, 3. neljännes 2005-2017, milj. euroa.....	8
Liitekuvio 2. Suomessa toimivien pankkien liikevoitto, neljänneksittäin 2009-2017, milj. euroa.....	8
Laatuseloste: Luottolaitosten tilinpäätökset.....	9

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Suomessa toimivien pankkien tuloslaskelma 1.1.- 30.9.2017, 1 000 euroa

	1.1.- 30.9.2017				
	Liikepankit	Ulkomaiset pankit	Osuuspankit yhteensä	Säästöpankit yhteensä	Pankit yhteensä
Korkotuotot	1 466 108	1 206 990	657 883	152 534	3 483 515
Korkokulut	889 519	744 653	80 518	29 830	1 744 520
RAHOITUSKATE	576 589	462 337	577 366	122 704	1 738 996
(Kulut niistä oman pääoman ehtoisista instrumenteista, jotka ovat lunastettavissa)	.. ¹⁾	..	..	..	..
Osinkotuotot	44 408	393	261 928	5 087	311 816
Palkkiotuotot	448 556	714 978	389 018	81 960	1 634 512
(Palkkiokulut)	122 842	97 722	46 590	12 573	279 728
Rahoitusvarojen ja -velkojen kirjaamiseen poistaseesta liittyvät voitot tai (-) tappiot, kun niitä ei arvosteta käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavina rahoitusvaroina ja -velkoina, netto	21 330	52 272	20 385	21 089	115 076
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien rahoitusvarojen ja -velkojen voitot ja (-) tappiot, netto	158 194	-31 396	1 145	..	127 812
Voitot / (-) tappiot käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavista rahoitusvaroista ja -veloista, netto	187	..	133	277	940
Voitot / (-) tappiot suojauslaskennasta, netto	-319	..	-1	-30	34 105
Kurssierot [voitto / (-) tappio], netto	1 870	17 894	-47	-192	19 525
Rahoitusvaroihin kuulumattoman omaisuuserän taseen poiskirjaamisesta syntyneet voitot / (-) tappiot	..	683	..	325	..
Muut liiketoiminnan tuotot	63 246	212 561	74 500	13 470	363 778
(Muut liiketoiminnan kulut)	45 827	13 095	119 985	31 111	210 018
LIIKETOIMINNAN TUOTOT YHTEENSÄ, NETTO	1 145 454	1 353 702	1 158 071	200 877	3 858 105
(Hallinnon kulut)	579 291	865 913	551 218	106 981	2 103 404
josta: Palkat ja palkkiot (sis. henkilösivukulut)	239 524	450 767	252 317	52 288	994 896
josta: Muut hallintokulut	339 767	415 146	298 901	54 693	1 108 507
(Poistot)	33 292	38 192	23 100	5 495	100 079
(Varaukset / (-) varausten peruutukset)	446	-7 816	..	..	-7 370
(Rahoitusvarojen arvonalentuminen tai (-) arvonalentumisen peruuntuminen, kun niitä ei arvosteta käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavina rahoitusvaroina)	19 334	24 576	18 047	7 040	68 997
(Tytäryrityksiin, yhteisyrityksiin ja osakkuusyhtiöihin tehtyjen sijoitusten arvonalentuminen tai (-) arvonalentumisen peruutus)	..	..	..	..	..
(Rahoitusvaroihin kuulumattomien omaisuuserien arvonalentuminen tai (-) arvonalentumisen peruutus)	..	923	12 437	..	13 477
Tuloslaskelmaan kirjattu negatiivinen liikearvo	..	..	..	..	..
Voiton tai (-) tappion osuus sijoituksista tytäryhtiöihin, yhteisyrityksiin ja osakkuusyhtiöihin	..	..	..	..	..
Voitto / (-) tappio myytävänä oleviksi luokitelluista pitkäaikaisista omaisuuseristä ja luovutettavien erien ryhmistä	..	..	..	..	..

	1.1.- 30.9.2017				
	Liikepankit	Ulkomaiset pankit	Osuuspankit yhteensä	Säästöpankit yhteensä	Pankit yhteensä
VOITTO TAI (-) TAPPIO JATKUVISTA TOIMINNOISTA ENNEN VEROJA	512 439	443 902	553 269	81 361	1 590 971
(Tilinpäätössiirrot)	..	..	..	..	..
(Yhteisön jatkuviin toimintoihin liittyvä verokulu / (-) tuotto)	..	..	..	..	..
VOITTO TAI (-) TAPPIO JATKUVISTA TOIMINNOISTA VEROJEN JÄLKEEN	402 780	338 050	496 087	57 425	1 294 342
Satunnainen voitto tai (-) tappio verojen jälkeen	..	..	..	..	..
Voitto tai (-) tappio lopetetuista toiminnoista verojen jälkeen	..	..	..	..	..
KOKO VUODEN VOITTO TAI (-) TAPPIO	402 780	338 050	496 087	57 425	1 294 342

1) Tietoa ei ole saatu, se on liian epävarma esitettäväksi tai se on salassapitosäännön alainen

Liitetaulukko 2. Suomessa toimivien pankkien tase 1.1.- 30.9.2017, 1 000 euroa

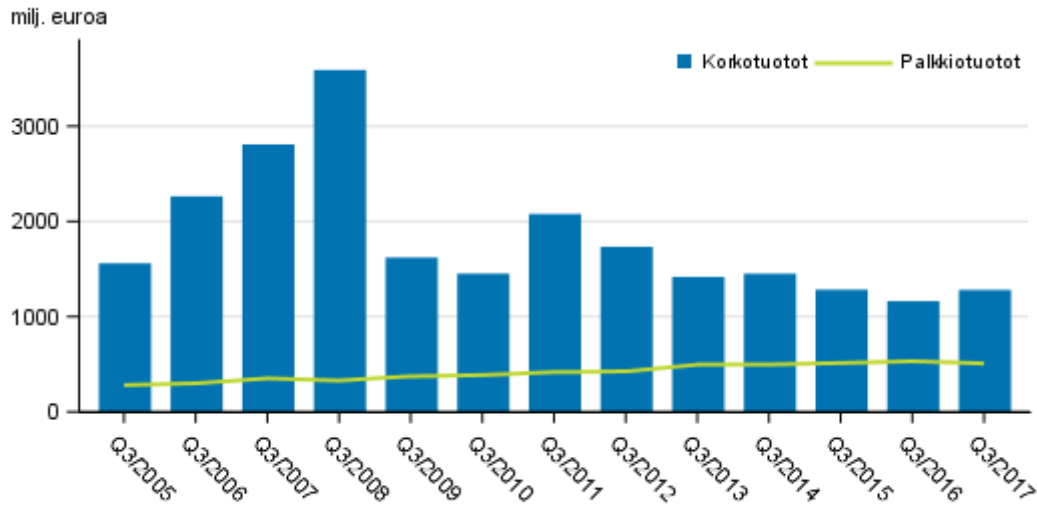
	1.1.- 30.9.2017				
	Liikepankit	Ulkomaiset pankit	Osuuspankit yhteensä	Säästöpankit yhteensä	Pankit yhteensä
VASTAAVAA					
Käteinen, kassan saldot keskuspankeissa ja muut vaadittaessa maksettavat talletukset	15 899 122	94 159 163	1 799 588	627 615	112 485 488
Kaupankäyntiä varten tarkoitetut rahoitusvarat	7 458 282	6 802 674	61 394	.. ¹⁾	14 322 398
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	..	..	4 147	9 923	811 054
Myytävässä olevat rahoitusvarat	15 446 463	6 577 115	6 639 844	1 638 311	30 301 733
Lainat ja muut saatavat	67 691 789	67 595 371	62 730 463	8 318 511	206 336 134
Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset	834 510	..	26 249	18 515	879 274
Johdannaissopimukset - suojauslaskenta	505 152	..	84 020	65 552	684 782
Suojauskohteen käyvän arvon muutokset korkoriskin portfoliosuojauksessa (varat)	..	..	..	..	..
Sijoitukset tytäryrityksiin, yhteisyrityksiin ja osakkuusyrityksiin	1 309 172	7 839	18 207	11 057	1 346 275
Sijoituspalveluristysten sijoitukset tytäryrityksiin, yhteisyrityksiin ja osakkuusyrityksiin	..	..	..	..	..
Aineelliset hyödykkeet	38 320	91 829	773 981	128 851	1 032 981
Aineettomat hyödykkeet	196 284	478 915	8 649	22 216	706 064
Muut varat	1 332 998	1 234 922	104 329	201 781	2 874 029
Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja luovutettavien erien ryhmät	..	..	..	..	..
Verosaamiset	47 801	20 936	18 258	1 327	88 321
VARAT YHTEENSÄ	111 299 594	177 451 077	72 269 129	11 043 705	372 063 506
VASTATTAVAA					
Kaupankäyntiä varten tarkoitetut rahoitusvelat	4 539 367	216 246	42 285	..	4 797 898
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat	..	..	..	..	1 843 692
Jaksotettuun hankintamenuun kirjatut rahoitusvelat	93 947 019	174 073 561	60 805 388	9 576 395	338 402 363
Johdannaissopimukset - suojauslaskenta (velat)	438 183	..	17 719	..	529 827
Suojauskohteen käyvän arvon muutokset korkoriskin portfoliosuojauksessa (velat)	..	..	..	46 671	133 124
Varaukset	..	80 454	11 427	..	95 665
Verovelat	34 643	75 911	18 161	20 115	148 830
Vaadittaessa takaisinmaksettava osakepääoma	..	..	..	..	..
Muut velat	4 621 243	1 777 209	2 035 301	398 957	8 832 709
Velat, jotka sisältyvät myytävänä olevaksi luokiteltuun luovutettavien erien ryhmään	..	..	..	..	..
Poistoero	..	..	..	..	..
Vapaaehtoiset varaukset	..	..	..	..	..
VELAT YHTEENSÄ	105 227 124	176 580 072	62 931 266	10 045 647	354 784 109
Pääoma	907 939	..	3 439 348	113 643	4 518 908
Ylikurssirahasto	558 792	..	..	..	569 112

	1.1.- 30.9.2017				
	Liikepankit	Ulkomaiset pankit	,Osuuspankit yhteensä	Säästöpankit yhteensä	Pankit yhteensä
Liikkeeseen lasketut oman pääoman ehtoiset instrumentit (muu kuin pääoma)	..	..	..	..	..
Muu pääoma	26 562	..	..	..	27 133
Kertyneet muun laajan tuloksen erät	98 710	..	58 138	60 911	277 167
Kertyneet voittovarot	2 891 234	253 361	3 274 888	430 713	6 850 196
Uudelleenarvostusrahastot	..	..	..	..	..
Muut rahastot	1 186 988	161 636	2 069 402	325 047	3 743 073
(-) Omat osakkeet	..	..	..	..	..
Emoyrityksen omistajille osoitettava voitto tai tappio	402 780	338 051	496 087	57 425	1 294 342
(-) Ennako-osingot	..	..	..	..	..
Vähemmistön osuudet [määräysvallattomien omistajien osuudet]	..	..	..	..	..
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	6 072 470	871 005	9 337 863	998 059	17 279 397
OMA PÄÄOMA JA VELAT YHTEENSÄ	111 299 594	177 451 077	72 269 129	11 043 705	372 063 506

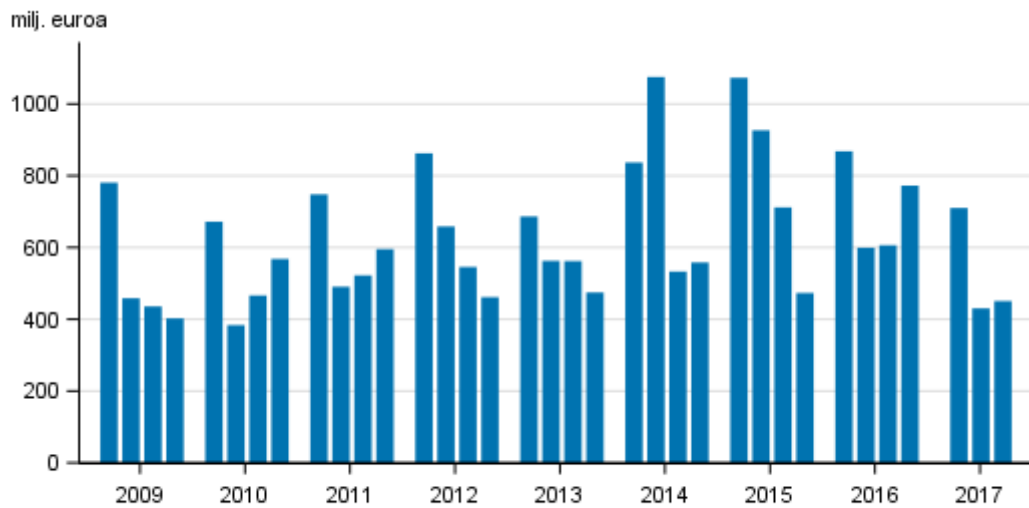
1) Tietoa ei ole saatu, se on liian epävarma esitettäväksi tai se on salassapitosäännön alainen

Liitekuviot

Liitekuvio 1. Suomessa toimivien pankkien korkotuotot ja palkkiotuotot, 3. neljännes 2005-2017, milj. euroa

Liitekuvio 2. Suomessa toimivien pankkien liikevoitto, neljänneksittäin 2009-2017, milj. euroa

Laatuseloste: Luottolaitosten tilinpäätökset

1. Tilastotietojen relevanssi

Luottolaitosten tilinpäätöstilasto kuvaa Suomessa toimintaa harjoittavien luottolaitosten sekä suomalaisten luottolaitosten ulkomaisten sivukonttorien toiminnan kehitystä. Tilasto sisältää tuloslaskelman ja taseen, joissa eritellään luottolaitosten tilinpäätösten keskeisimpiä virta- ja varantosuureita.

Tilaston tulkinnan kannalta on tärkeää huomata, että luottolaitoksia ei tarkastella tilastossa konserneina vaan itsenäisinä instituutioina. Lisäksi tulee ottaa huomioon, että neljännesvuosittaiset tuloslaskelmatiedot esitetään tilastossa yleensä kumulatiivisina. Siten alkuvuonna lopettaneiden luottolaitosten tuloslaskelmat ovat tilastossa mukana kyseisen vuoden loppuun asti. Koska tase kuvaa tietyn hetken varoja ja velkoja, tasetietoja ei voida esittää kumulatiivisina, vaan tase kertoo kunkin neljänneksen päätöspäivän tilanteen. Lopettaneet luottolaitokset putoavat siis pois tilastossa esitettävästä taseesta heti lopettamista seuraavalla neljänneksellä. Tästä erosta johtuen tuloslaskelman tilikauden voitto ei välttämättä täsmää täysin taseen tilikauden voittoon.

Tiedonkeruun määrittelyvaiheessa on huomioitu mm. Euroopan kansantalouden tilinpitoasetuksen, nk. FISIM-asetuksen, neljännesvuosittaisen rahoitustilinpidon, alueellisen panos-tuotoksen sekä EU:n rakennetilastoasetuksen luottolaitosliitteen edellyttämät tiedot. Lisäksi osa kerättävistä tiedoista toimii Finanssivalvonnan valvontatoimen pohjana.

Käytetty tilinpäätöskaava perustuu valtiovarainministeriön asetukseen luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen tilinpäätöksestä sekä Finanssivalvonnan em. asetusta täydentävään määräykseen. Tiedot kerää Finanssivalvonta kaikilta Suomessa toimivilta pankeilta sekä muilta luottolaitoksilta ml. ulkomaisten luottolaitosten sivukonttorit Suomessa.

Tiedonantovelvollisuus perustuu Tilastolakiin (280/2004/14§) sekä Finanssivalvonnasta annettuun lakiin (878/2008/18§ ja 60§) ja valtiovarainministeriön asetukseen.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Tiedot kerätään kokonaistutkimuksena suorana tiedonkeruuna kaikilta Suomessa toimivilta pankeilta sekä muilta luottolaitoksilta ml. ulkomaisten luottolaitosten sivukonttorit Suomessa. Tiedot kerätään sähköisesti.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Tilaston laatu on hyvä. Tilasto perustuu luottolaitosten kirjanpitoon. Aineistolle tehdään tarkastusvertailuja luottolaitosten julkaistuihin tilinpäätöksiin.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Tarkat julkaisupäivät näkyvät tämän sivuston kohdassa "Tulevat julkistukset".

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Tilasto julkaistaan verkkojulkaisuna Tilastokeskuksen sivuilla. Vuoden 2008 loppuun asti tiedot julkaistiin myös osana Rahalaitokset painojulkaisua.

Tuloslaskelma- ja tasetietojen aikasarjat ovat saatavilla vuodesta 1999 alkaen tilaston verkkosivulla tietokantatalukkona. Lisäksi Tilastokeskus tuottaa pyynnöstä muita aikasarjoja luottolaitosten liiketoimintaa kuvaavista luvuista.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Vuoden 2016 kolmannella neljänneksellä Luottolaitosten tilinpäätökset -tilaston liite- ja tietokantataulut on muutettu vastaamaan paremmin Finanssivalvonnan FINREP-tiedonkeruulomakepohjaa. Muutokset ovat pieniä, eivätkä juurikaan vaikuta Luottolaitosten tilinpäätökset -tilaston vertailukelpoisuuteen aikaisempiin neljänneksiin nähden.

Vuoden 2016 toisesta neljänneksestä lähtien Finanssivalvonnan FINREP-raportoinnista poistettiin liitetietotaulukoita. Muutoksen vaikutuksesta luottolaitosten tilinpäätökset -tilaston Liitetaulukoita 3, 4 ja 5 (Kotimaisten talletuspankkien korkotuottojen ja -kulujen erittely, palkkiotuottojen ja -kulujen erittely sekä hallintokulujen erittely) ei ole saatavilla. Jäljelle jääneet FINREP-tilaukukset muuttuivat jonkin verran. Muutokset eivät aiheuttaneet merkittäviä muutoksia luottolaitosten tilinpäätökset -tilastoon ja vertailukelpoisuus aikaisempiin neljänneksiin pääosin säilyi.

Vuoden 2014 alussa aineiston tietosisältö muuttui Finanssivalvonnan FINREP-raportoinnin myötä. Tästä johtuen aikasarjat osin katkeavat eivätkä tiedot ole täysin vertailukelpoisia aiempiin vuosiin verrattuna. Tätä ennen yhtenäisellä tilinpäätöskaavalla tuotetut tiedot on saatavilla vuosista 2005-2013 ja 1995-2004.

Vuoden 2005 alussa useimmat aikasarjat katkeavat tilinpäätöskaavan muutoksen takia. Silloin otettiin käyttöön luottolaitosten tilinpäätösraportoinnissa uusi IAS/IFRS-tilinpäätösstandardi. Tätä ennen yhtenäisellä tilinpäätöskaavalla tuotetut tilinpäätöstilastot luottolaitoksista on saatavissa vuosilta 1995-2004. Vuodesta 1974 vuoteen 1995 tuotettiin tilinpäätösjulkaisuja luottolaitoksista siten, että rahoitusyhtiöt ja luotto-osakeyhtiöt eivät sisältyneet yhtenäistettyyn kehikkoon. Nämä eivät vielä olleet yhtenäisen luottolaitoslainsäädännön piirissä. Ennen vuotta 1974 kustakin pankkiryhmästä tuotettiin erillinen julkaisu, joiden sisällöt poikkesivat jossakin määrin toisistaan myös tilinpäätöskaavan osalta. Tilastokeskus on julkaissut ns. pankkitilastoja vuoden 1970 tiedoista alkaen kaikista pankkiryhmistä. Pankkitilastojen taival alkoi vuoden 1868 säästöpankkitalastosta, joka oli säästöpankkien tarkastajan kertomus säästöpankkien tilasta ja hoidosta.

Lopettaneiden yritysten käsittelyä muutettiin tilaston tuloslaskelmatietojen osalta kolmannella neljänneksellä 2007. Muutos toteutettiin takautuvasti vuoden 2006 alusta alkaen. Aiemmin lopettaneet yritykset putosivat välittömästi lopettamisen jälkeen pois tuloslaskelmatilastosta. Nyt lopettaneiden luottolaitosten tiedot lasketaan mukaan kumulatiiviseen tuloslaskelmatilastoon aina lopettamisvuoden viimeiseen neljännekseen asti. Muutos ei vaikuta tasetietoihin. Muutos parantaa peräkkäisten neljännesten vertailua vuoden sisällä.

7. Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Tilasto on tuotettu vallitsevan tilinpäätösstandardin mukaisesti ja on vertailukelpoinen muihin luottolaitosten tilinpäätöstilastoihin nähden. Tilastossa luottolaitoksia tarkastellaan itsenäisinä instituutioina, ei konserneina.

Lisätietoja

Jarkko Kaunisto 029 551 3551

Pekka Tamminen 029 551 2460

Vastaava tilastojohtaja:
Ville Vertanen

rahoitusmarkkinat@tilastokeskus.fi

www.tilastokeskus.fi

Lähde: Luottolaitosten tilinpäätökset, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tietopalvelu ja viestintä, Tilastokeskus
puh. 029 551 2220
www.tilastokeskus.fi

Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1798-372X (pdf)